

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП

(підпис)

Вікторія ФУРЦОВА

(ім'я та прізвище)

«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальності: 075Маркетинг

Освітні програми: Маркетинг

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з **01.09.2025** року

Харків – 2025 р.

Розробник:

д. н. держ. упр., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вікторія ШВЕДУН
(ім'я та прізвище)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри 601,

д. н. держ. упр., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Ярослава ЧЕРНА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Шведун Вікторія Олександрівна, д. н. з держ. упр., професор. Викладає в університеті наступні дисципліни:

- Публічне управління в економічній сфері;
- Політика європейської інтеграції;
- Міжнародний ринок товарів та послуг;
- Міжнародні економічні відносини;
- Інновації та цифрова трансформація;
- Міжнародна інвестиційна діяльність.

Напрями наукових досліджень: державне управління у сфері забезпечення національної безпеки, державне регулювання рекламної діяльності, державне регулювання туристичної сфери, міжнародне публічне управління та євроінтеграція.

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	5
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 4 кредитів ЄКТС / 120 годин (56 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 24; СРЗ – 64); <u>заочна</u> : 4 кредитів ЄКТС / 120 годин (12 аудиторних, з яких: лекції – 4, практичні – 8; СРЗ – 108)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні, самостійна робота.
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Пререквізити	Міжнародна економіка
Кореквізити	Міжнародні економічні відносини; Теорія і практика міжнародної торгівлі
Постреквізити	Міжнародна інвестиційна діяльність, Міжнародна бізнес-аналітика

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів системи теоретичних знань і набуття практичних навичок у сфері міжнародної економічної діяльності.

Завдання: навчити майбутніх фахівців механізму регулювання міжнародної економічної діяльності, інструментам дослідження закордонних ринків з метою їх вибору, способам виходу на зовнішні ринки, особливостям міжнародної товарної та цінової політики, засвоїти основні методичні засади міжнародної контрактної діяльності, міжнародних розрахунків, специфіки валютного, митного та податкового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Компетентності, які набуваються, відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові):

ФК6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

ПРН15. Діяти соціально відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовний модуль 1. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.

ТЕМА 1. Предмет, значення і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини» (МЕВ).

Анотація: Розкривається сутність дисципліни «Міжнародні економічні відносини» як науки та навчальної дисципліни. Визначаються її предмет і об'єкт дослідження, зв'язок із суміжними економічними дисциплінами, роль у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців. Обґрунтовується значення міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації та посилення взаємозалежності економік. Висвітлюються основні завдання дисципліни, спрямовані на формування системного розуміння сучасних процесів світового господарства та участі України у міжнародній економіці.

Семінарські заняття: обговорення понятійного апарату та структури курсу.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекції та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення термінів і категорій: «міжнародний поділ праці», «світове господарство», «глобалізація», «інтернаціоналізація».

Складання короткого глосарію (10–15 понять) за темою.

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

Виконання індивідуального завдання (за потреби): «МЕВ як система: суб'єкти, об'єкти, форми прояву».

ТЕМА 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку.

Типологія країн світу й роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ.

Анотація: Розглядається світове господарство як цілісна система міжнародної економіки, його сутність, структура, основні елементи та суб'єкти. Висвітлюються ключові фактори розвитку світового господарства в умовах глобалізації та інтернаціоналізації виробництва. Аналізуються підходи до типологізації країн як суб'єктів світового господарства за рівнем економічного розвитку, моделлю господарювання, участю у міжнародному поділі праці та характером інтеграційних зв'язків. Розкривається місце та роль окремих угруповань країн (розвинені країни, країни з перехідною економікою, країни, що розвиваються, нові індустріальні країни тощо) у системі світового господарства та міжнародних економічних відносинах. Формуються уявлення про сучасну конфігурацію світової економіки та нерівномірність економічного розвитку країн і регіонів.

Семінарські заняття: обговорення структури світового господарства, суб'єктів та факторів розвитку; аналіз підходів до типології країн світу; дискусія щодо ролі окремих угруповань країн у світовій економіці.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «світове господарство», «суб'єкти СГ», «міжнародний поділ праці», «економічна глобалізація», «інтернаціоналізація», «типологія країн».

Підготовка схеми (структурної моделі) світового господарства з виділенням елементів та суб'єктів.

Виконання індивідуального завдання (за потреби): складання порівняльної таблиці типології країн (розвинені, НІК, країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою) за ключовими критеріями.

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування) та виконання практичного завдання з групування країн.

ТЕМА 3. МЕВ у системі світового господарства та проблеми їх розвитку.

Анотація: Розглядаються міжнародні економічні відносини (МЕВ) як складова світового господарства та як система взаємозв'язків між країнами у процесі міжнародного поділу праці. Висвітлюється сутність і структура світового ринку, його ключові сегменти (ринок товарів і послуг, капіталу, праці, технологій, інформації) та характерні риси сучасного етапу розвитку. Аналізується еволюція світового господарства та основні чинники формування сучасної системи МЕВ. Розкриваються умови й тенденції розвитку міжнародних економічних відносин у ХХІ ст., зокрема вплив глобалізації, цифровізації, інтеграційних процесів, транснаціоналізації бізнесу та посилення конкуренції на світових ринках. Окреслюються проблеми розвитку МЕВ: нерівномірність економічного розвитку, загострення торговельних конфліктів, протекціонізм, ресурсні та екологічні виклики, санкційна політика та зростання нестабільності міжнародного економічного середовища.

Семінарські заняття: обговорення сутності МЕВ та їх місця в системі світового господарства; аналіз структури світового ринку та його сегментів; дискусія щодо сучасних тенденцій МЕВ і ключових проблем їх розвитку; аналіз прикладів торговельних конфліктів, інтеграційних процесів та глобальних ризиків.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародні економічні відносини», «світовий ринок», «структура світового ринку», «глобалізація», «інтеграція», «транснаціоналізація», «міжнародний рух капіталу», «міжнародна міграція робочої сили», «світова торгівля».

Підготовка схеми (структурної моделі) МЕВ у системі світового господарства з виокремленням основних форм і суб'єктів.

Виконання індивідуального завдання (за потреби): складання короткого аналітичного огляду тенденцій розвитку МЕВ (глобалізація, цифровізація, санкції, протекціонізм, торговельні війни тощо).

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування) та виконання практичного завдання з визначення форм МЕВ за наведеними прикладами.

ТЕМА 4. Еволюційні періоди формування МЕВ.

Анотація: У темі розглядаються еволюційні етапи становлення міжнародних економічних відносин (МЕВ) від найдавніших часів до сучасності. Аналізуються міжнародні торговельні зв'язки й обмін у давніх цивілізаціях та добу античності, формування ранніх торговельних маршрутів і центрів обміну. Висвітлюється розвиток МЕВ у період середньовіччя, зокрема розширення міжнародної торгівлі, роль міст-держав, гільдій, ярмарків та морських торговельних союзів. Розкриваються особливості колоніального періоду формування МЕВ, коли міжнародні відносини набули асиметричного характеру через експансію, експлуатацію ресурсів та формування світових торговельних імперій. Окрему увагу приділено МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації: промисловій революції, розвитку міжнародного поділу праці, формуванню світових ринків товарів, капіталу та робочої сили. Охарактеризовано зміни світогосподарських зв'язків у неокolonіальній і новітній періоди, вплив науково-технічного прогресу, глобалізації, транснаціоналізації та інституційного оформлення міжнародної економіки.

Семінарські заняття: характеристика основних періодів розвитку МЕВ; порівняння форм і механізмів міжнародної торгівлі на різних етапах; визначення ключових факторів трансформації МЕВ у новітній період; аналіз історичних прикладів розвитку світогосподарських зв'язків.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародний обмін», «торговельні шляхи», «колоніалізм», «неокolonіалізм», «індустріальна цивілізація», «світовий ринок», «науково-технічний прогрес», «глобалізація».

Підготовка хронологічної схеми еволюційних періодів МЕВ із зазначенням ключових ознак кожного етапу.

Виконання практичного завдання (за потреби): заповнення порівняльної таблиці характеристик МЕВ у різні історичні періоди (Античність – Середньовіччя – Колоніалізм – Індустріальна епоха – Новітній період).

ТЕМА 5. Середовище розвитку МЕВ.

Анотація: Тема присвячена вивченню середовища розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ) як сукупності зовнішніх умов і чинників, що формують характер та інтенсивність міжнародної економічної взаємодії. Розглядається поняття середовища МЕВ, його структура, багаторівневність і динамічність у контексті трансформації світового господарства. Аналізується економічне середовище формування МЕВ, включаючи рівень розвитку національних економік, ресурсо- та виробничий потенціал, структуру зовнішньої торгівлі, фінансові ринки, технологічні зміни, конкурентоспроможність та ступінь відкритості економіки. Окреслюється політико-правове середовище МЕВ, яке охоплює вплив державної політики, міжнародних договорів, торговельних режимів, митного та валютного регулювання, міжнародних організацій, а також геополітичних процесів і санкційних механізмів. Формується розуміння взаємозалежності економічних і політико-правових чинників у

забезпеченні стабільності та ефективності розвитку міжнародних економічних відносин.

Семінарські заняття: визначення структури середовища МЄВ та його складових; аналіз основних економічних чинників, що впливають на формування МЄВ; оцінювання впливу політико-правових інструментів (регулювання, міжнародні угоди, санкції) на міжнародні економічні процеси; розгляд прикладів змін економічного середовища МЄВ внаслідок криз, конфліктів, глобалізаційних хвиль.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «середовище МЄВ», «економічне середовище», «політико-правове середовище», «інституційне регулювання», «відкритість економіки», «міжнародні угоди», «санкції», «торговельний режим».

Підготовка схеми структури середовища МЄВ із виділенням основних чинників та їх взаємозв'язків.

Виконання індивідуального завдання (за потреби): визначення та групування чинників впливу на МЄВ для конкретної країни/регіону (наприклад, Україна–ЄС, США–Китай тощо).

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування) та виконання практичного завдання з аналізу чинників середовища МЄВ за ситуаційним кейсом.

ТЕМА 6. Закони та принципи розвитку СГ і МЄВ.

Анотація: Тема присвячена розгляду закономірностей та принципів розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин як системи взаємопов'язаних процесів у глобальній економіці. Висвітлюються головні економічні закони розвитку СГ і МЄВ, що проявляються у формуванні міжнародного поділу праці, поглибленні інтернаціоналізації виробництва, розвитку світових ринків та посиленні взаємозалежності національних економік. Розкривається сутність принципів розвитку СГ і МЄВ, їх класифікація та роль у забезпеченні стабільного функціонування міжнародної економічної системи (принцип взаємної вигоди, економічної рівноправності, свободи торгівлі, конкуренції, недискримінації, відкритості економік тощо). Особливу увагу приділяється особливостям сучасного етапу розвитку СГ і МЄВ, який характеризується посиленням глобалізаційних процесів, цифровізацією, структурними змінами світової торгівлі, активізацією інтеграції та одночасним зростанням протекціонізму, нерівномірністю розвитку і загостренням глобальних ризиків.

Семінарські заняття: характеристика основних економічних законів розвитку СГ і МЄВ; визначення та обґрунтування системи принципів розвитку СГ і МЄВ; порівняльний аналіз прояву законів і принципів у різні історичні періоди та на сучасному етапі; виконання ситуаційних завдань щодо застосування принципів МЄВ у міжнародній практиці.

Самостійна робота здобувачів освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел за темою «Закони та принципи розвитку СГ і МЄВ».

Вивчення основних понять і категорій: «світове господарство», «міжнародні економічні відносини», «економічні закони розвитку», «закономірності розвитку СГ», «принципи МЄВ», «глобалізація», «інтернаціоналізація», «міжнародний поділ праці».

Складання короткого тезового переліку основних економічних законів розвитку СГ і МЄВ (5–7 законів) із прикладами прояву в сучасній світовій економіці.

Підготовка порівняльної таблиці «Закони vs Принципи розвитку СГ і МЄВ» (сутність, ознаки, приклади).

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування) та виконання практичного завдання з аналізу прояву законів і принципів у конкретній ситуації міжнародної економічної взаємодії.

ТЕМА 7. Міжнародний поділ праці як об'єктивна основа МЄВ.

Анотація: У темі розглядається міжнародний поділ праці (МПП) як ключова об'єктивна основа формування та розвитку міжнародних економічних відносин. Висвітлюється сутність міжнародного поділу факторів виробництва та його роль у поглибленні економічної взаємозалежності країн. Аналізуються поняття і теоретичні основи МПП, включаючи підходи класичної та сучасної економічної теорії щодо спеціалізації країн, порівняльних переваг, конкурентоспроможності та міжнародної кооперації. Розкриваються основні фактори, що впливають на участь країни у міжнародному поділі праці (ресурсний потенціал, рівень технологічного розвитку, структура економіки, інституційне середовище, інфраструктура, людський капітал, інтеграційні зв'язки тощо), а також показники оцінювання розвитку МПП та ступеня залучення країни до світового господарства. Особливу увагу приділяється характеристиці МПП як системи, його формам, типам і видам (предметна, подетальна, технологічна спеціалізація; міжнародна кооперація, виробнича інтеграція), а також сучасним трансформаціям МПП під впливом глобалізації та цифровізації.

Семінарські заняття: визначення сутності МПП та його ролі в системі МЄВ; характеристика міжнародного поділу факторів виробництва; аналіз форм, типів і видів міжнародного поділу праці; розв'язання практичних ситуацій щодо спеціалізації країн та визначення їх конкурентних переваг; робота з показниками участі країни у МПП (експортна квота, імпортна квота, частка країни у світовій торгівлі тощо).

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародний поділ праці», «спеціалізація», «кооперація», «міжнародний поділ факторів виробництва», «порівняльні переваги», «конкурентоспроможність», «індекси участі у МПП».

Підготовка структурної схеми форм і видів МПП з коротким поясненням кожного елемента.

Виконання індивідуального завдання (за потреби): аналіз участі обраної країни (Україна/Польща/Німеччина тощо) у МПП за даними експорту та імпорту.

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування) та виконання практичного завдання з визначення форм МПП у запропонованих прикладах.

Модульний контроль 1

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Змістовний модуль 2. Міжнародна економічна система та міжнародна торгівля.

ТЕМА 8. Загальні проблеми сучасних МЄВ.

Анотація: Тема присвячена аналізу загальних проблем сучасних міжнародних економічних відносин (МЄВ) у контексті глобальних і регіональних викликів розвитку світового господарства. Розглядаються глобальні проблеми сучасності (економічні кризи, нерівномірність розвитку, бідність, продовольча та енергетична безпека, екологічні загрози, демографічні зміни, міграційні процеси), які безпосередньо впливають на динаміку та структуру міжнародної економічної взаємодії. Аналізуються регіональні проблеми, що проявляються у поглибленні диспропорцій між країнами та інтеграційними об'єднаннями, загостренні конкуренції, торговельних конфліктах і посиленні протекціонізму. Окрема увага приділяється новим горизонтам європейського співробітництва як важливому напрямку розвитку МЄВ, зокрема поглибленню економічної інтеграції, спільній торговельній та інвестиційній політиці, цифровій та «зеленій» трансформації. Розкривається проблема зовнішньої заборгованості в системі МЄВ, її причини, наслідки для країн-боржників і світової економіки, роль міжнародних фінансових організацій, боргових механізмів та реструктуризації. Формується розуміння взаємозв'язку глобальних проблем і стабільності міжнародної економічної системи в умовах зростання ризиків та невизначеності.

Семінарські заняття: обговорення глобальних проблем сучасності та їх впливу на МЄВ; аналіз регіональних проблем і конфліктів у світовій економіці; дискусія щодо перспектив європейського співробітництва у сучасних умовах; розгляд кейсів зовнішньої заборгованості та наслідків боргових криз для економік держав.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «глобальні проблеми людства», «регіональні проблеми», «європейське співробітництво», «боргова криза», «зовнішня заборгованість», «реструктуризація боргу», «міжнародні фінансові організації».

Підготовка короткого аналітичного повідомлення (1–2 стор.) на одну з тем:

«Найважливіші глобальні виклики сучасності для розвитку МЄВ»;

«Європейська інтеграція як фактор стабілізації МЄВ»;

«Зовнішня заборгованість як економічна проблема міжнародного масштабу».

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 9. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ).

Анотація: Тема присвячена дослідженню міжнародної економічної інтеграції (МЕІ) як одного з ключових напрямів розвитку сучасних міжнародних економічних відносин, що відображає поглиблення взаємозалежності національних економік і формування спільного економічного простору. Розкриваються сутність, цілі та значення МЕІ, її основні риси як якісно нового рівня розвитку МЄВ (узгодження економічної політики, взаємне відкриття ринків, свобода руху товарів, капіталу, послуг і робочої сили). Аналізуються передумови й фактори розвитку інтеграційних процесів, зокрема науково-технічний прогрес, спеціалізація та кооперація виробництва, інтернаціоналізація господарської діяльності, конкурентна боротьба на світових ринках, спільність економічних інтересів країн і необхідність формування ефективних механізмів регулювання. Висвітлюються головні учасники й організатори процесу МЕІ (держави, інтеграційні інституції, транснаціональні корпорації, міжнародні організації), а також сучасні особливості інтеграції в умовах глобалізації, цифровізації, регіоналізації та посилення геоекономічної конкуренції. Розглядаються форми МЕІ (зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний і валютний союз, повна економічна інтеграція), етапи формування інтеграційних угруповань та їх роль у посиленні позицій регіонів у світовій економіці.

Семінарські: визначення сутності, цілей та значення МЕІ; характеристика форм і етапів економічної інтеграції; аналіз прикладів інтеграційних моделей у світовій економіці; дискусія щодо ролі інтеграційних об'єднань у розвитку МЄВ та економічної безпеки країн.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел за темою.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародна економічна інтеграція», «інтеграційне угруповання», «регіоналізація», «зона вільної торгівлі», «митний союз», «спільний ринок», «економічний і валютний союз», «інтеграційні інституції».

Підготовка схеми: «Форми МЕІ та їх ключові ознаки».

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво.

Анотація: Тема присвячена вивченню міжнародної інвестиційної діяльності як однієї з ключових форм сучасних міжнародних економічних відносин, що забезпечує рух фінансових ресурсів між країнами та поглиблення взаємозалежності національних економік. Розглядається міжнародний рух капіталу, його сутність, причини та мотиви здійснення, а також значення для країн-експортерів і імпортерів капіталу. Аналізується поняття міжнародних інвестицій, їх роль у розвитку світового господарства та забезпеченні економічного зростання. Висвітлюються основні види міжнародних інвестицій (прямі, портфельні, інші інвестиції), їх особливості, механізми реалізації та вплив на економічну структуру держав. Окрема увага приділяється головним формам виробничого співробітництва, що виникають унаслідок інтернаціоналізації виробництва та діяльності транснаціональних компаній: міжнародна кооперація,

ліцензування, франчайзинг, контрактне виробництво, створення спільних підприємств, участь у глобальних ланцюгах створення вартості. Формуються уявлення про сучасні тенденції міжнародної інвестиційної взаємодії, фактори привабливості інвестиційного середовища та значення виробничого співробітництва для інтеграції країни у світову економіку.

Семінарські заняття: визначення сутності міжнародного руху капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності; аналіз основних чинників впливу на міжнародну інвестиційну активність (економічні, політичні, правові, інституційні, ризикові); характеристика видів міжнародних інвестицій та їх ролі у світовому господарстві; розгляд форм виробничого співробітництва та прикладів їх застосування; виконання ситуаційних завдань щодо оцінювання інвестиційного клімату країни.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародний рух капіталу», «прямі іноземні інвестиції (ПІІ)», «портфельні інвестиції», «інвестиційний клімат», «інвестиційний ризик», «виробнича кооперація», «спільне підприємство», «ТНК», «глобальні ланцюги вартості».

Підготовка схеми структури міжнародних інвестицій (класифікація за видами/напрямами/суб'єктами).

Виконання індивідуального завдання: складання короткого аналітичного огляду чинників інвестиційної привабливості обраної країни (Україна/Польща/Німеччина тощо).

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 11. Міжнародні науково-технічні відносини.

Анотація: Тема присвячена аналізу міжнародних науково-технічних відносин як важливої складової міжнародних економічних відносин у сучасній глобальній економіці знань. Розглядаються сутність та форми прояву міжнародних науково-технічних відносин, їх роль у прискоренні науково-технічного прогресу, підвищенні конкурентоспроможності держав та забезпеченні інноваційного розвитку. Висвітлюються види й класифікація міжнародних науково-технічних відносин, зокрема міжнародне наукове співробітництво, трансфер технологій, ліцензування, патентно-ліцензійні операції, створення спільних інноваційних проектів, міжнародні дослідницькі програми та діяльність транснаціональних корпорацій у сфері НДДКР. Аналізується світовий ринок технологій як система обміну результатами інтелектуальної діяльності, його структура, суб'єкти, механізми функціонування та основні тенденції розвитку, включно з цифровізацією, поширенням високих технологій, розвитком стартап-екосистем і зростанням ролі інтелектуальної власності. Окрема увага приділяється позиціям України на світовому ринку технологій, перспективам інтеграції у міжнародні інноваційні мережі, розвитку ІТ-сектору, наукового потенціалу та проблемам комерціалізації технологій.

Семінарські заняття: визначення сутності міжнародних науково-технічних відносин та їх місця в системі МЄВ; характеристика світового ринку технологій, його структури та основних інструментів комерціалізації; аналіз форм трансферу технологій (ліцензії, франчайзинг, інжиніринг, НДДКР, венчурне фінансування тощо); обговорення прикладів міжнародного науково-технічного співробітництва та інноваційних проєктів; оцінювання ролі України на світовому ринку технологій (переваги, проблеми, перспективи).

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел за темою.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародні науково-технічні відносини», «трансфер технологій», «інновації», «інтелектуальна власність», «патент», «ліцензія», «комерціалізація технологій», «інжиніринг», «високі технології».

Підготовка короткого повідомлення/презентації про світовий ринок технологій: основні центри, лідери, тенденції.

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 12. Світова валютна система й міжнародні валютно-фінансові відносини.

Анотація: Тема присвячена дослідженню світової валютної системи як важливого інституційного механізму функціонування міжнародних економічних відносин та забезпечення міжнародних валютно-фінансових потоків. Розглядаються сутність валютної системи, її основні елементи та механізми регулювання, зокрема валютний курс, валютні паритети, валютні ринки, міжнародні резерви, порядок конвертованості валют та роль міжнародних фінансових інституцій. Аналізується еволюція світової валютної системи, основні етапи її розвитку та трансформації (від золотого стандарту до сучасних систем плаваючих валютних курсів), а також причини зміни валютних режимів у світовій економіці. Висвітлюється сутність міжнародних валютно-фінансових відносин як сукупності взаємодій між державами, банківськими та фінансовими установами, суб'єктами міжнародного бізнесу щодо валютних операцій, кредитування, руху капіталу та здійснення розрахунків. Окрема увага приділяється механізму міжнародних розрахунків, видам платіжних інструментів, формам розрахунків у зовнішній торгівлі та впливу валютно-фінансової системи на стабільність національної економіки.

Семінарські заняття: визначення сутності та структури світової валютної системи; характеристика основних елементів валютної системи (валюта, курс, резерви, конвертованість, валютні ринки); аналіз етапів еволюції світової валютної системи та причин її трансформації; розв'язання ситуаційних задач щодо міжнародних розрахунків (акредитив, інкасо, банківський переказ тощо); обговорення ролі світової валютної системи у забезпеченні фінансової стабільності.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «валютна система», «валютний курс», «валютний паритет», «конвертованість валюти», «міжнародні резерви», «валютний ринок», «міжнародні розрахунки», «валютно-фінансові відносини».

Підготовка короткого аналітичного повідомлення на тему: «Імплементация елементів валютної системи у стабілізацію соціально-економічних відносин країни» (на прикладі України або іншої держави).

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 13. Міжнародні економічні організації в багатосторонньому економічному співробітництві й регулюванні МЄВ.

Анотація: Тема присвячена дослідженню ролі міжнародних економічних організацій у системі багатостороннього економічного співробітництва та регулювання міжнародних економічних відносин. Розглядається поняття міжнародних організацій, їх сутність, основні функції та значення у забезпеченні глобальної економічної стабільності, розвитку міжнародної торгівлі, інвестиційних процесів, фінансового співробітництва та економічної безпеки. Висвітлюються види міжнародних організацій та підходи до їх класифікації (міжурядові й неурядові, універсальні та регіональні, загальної й спеціальної компетенції). Окрема увага приділяється класифікації міжнародних економічних організацій за сферою діяльності та механізмами впливу на міжнародну економіку. Аналізуються міжнародні організації системи ООН, їх структура та ключові напрями економічної діяльності, зокрема інституції, що займаються питаннями розвитку, торгівлі, фінансів, промисловості, сільського господарства, трудових відносин та міжнародної технічної допомоги. Формуються уявлення про механізми міжнародного економічного регулювання, інструменти впливу організацій на національну економіку та їх роль у подоланні глобальних економічних проблем.

Семінарські заняття: визначення сутності та функцій міжнародних економічних організацій; аналіз класифікації міжнародних економічних організацій і сфер їх діяльності; характеристика організацій системи ООН у сфері економічного розвитку; дослідження ефективності діяльності міжнародних організацій за окремими критеріями (результативність програм, економічний вплив, інституційна спроможність); виконання практичного завдання на основі кейсу: оцінювання ролі конкретної організації у вирішенні міжнародної економічної проблеми.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел за темою.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародна організація», «міжнародна економічна організація», «багатостороннє співробітництво», «міжнародне регулювання», «економічні програми розвитку», «міжурядові організації», «система ООН».

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

ТЕМА 14. Міжнародні валютно-фінансові відносини й рух міжнародного капіталу.

Анотація: Тема присвячена дослідженню міжнародних валютно-фінансових відносин як важливого інструменту функціонування світової економіки та розвитку міжнародного руху капіталу. Розглядається міжнародний кредит, його сутність, форми та роль у світовій економіці як механізму фінансування міжнародної торгівлі, інвестиційної діяльності й платіжного балансу держав. Аналізуються різновиди формування та розвитку позикового капіталу у міжнародному середовищі, джерела його залучення та особливості функціонування світового ринку капіталів. Висвітлюються основні суб'єкти міжнародного кредитування (держави, міжнародні фінансові організації, банки, корпорації), а також кредитні інструменти й умови їх використання. Особливу увагу приділено сутності та специфіці розвитку євrorинку як складової глобальної фінансової системи, його структурі, основним сегментам (євродепозити, єврокредити, єврооблігації) і значенню для перерозподілу міжнародних фінансових ресурсів. Формуються уявлення про тенденції розвитку світового позикового ринку, фінансові ризики, боргові проблеми та роль міжнародного кредиту у забезпеченні економічної стабільності.

Семінарські заняття: визначення сутності міжнародного кредиту та його значення для світової економіки; характеристика ринку міжнародного позикового капіталу, його структури та учасників; аналіз форм міжнародного кредитування (комерційний, банківський, державний, міждержавний тощо); дослідження євrorинку: сутність, інструменти, особливості розвитку; виконання ситуаційних завдань з оцінювання умов залучення позикового капіталу та фінансових ризиків.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел з теми.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародний кредит», «позиковий капітал», «кредитні ресурси», «євrorинок», «євродепозити», «єврокредити», «єврооблігації», «міжнародний рух капіталу», «фінансові ризики».

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

Дослідження ринку позикового капіталу за окремими країнами світу (наприклад: США, Німеччина, Японія, Китай, Велика Британія тощо): структура, обсяги кредитування, роль банків, державна політика та основні тенденції.

ТЕМА 15. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання.

Анотація: Тема присвячена аналізу міжнародної торгівлі як провідної форми міжнародних економічних відносин, що відображає рівень розвитку світового господарства та ступінь взаємозалежності країн у процесі міжнародного поділу праці. Розглядається класифікація міжнародної торгівлі за основними критеріями (за об'єктом торгівлі, напрямками руху товарів, характером зв'язків, ступенем регулювання тощо). Висвітлюються особливості розвитку міжнародної торгівлі на сучасному етапі, включаючи посилення ролі глобальних ланцюгів створення вартості, цифровізації торгівельних процесів, електронної комерції, а також зростання впливу торговельних обмежень та протекціонізму. Аналізується регіональна структура міжнародної торгівлі (географічний розподіл), лідери світового експорту й імпорту, зміни в центрах світової торгівлі та роль інтеграційних угруповань. Розкриваються особливості ціноутворення

на світовому ринку, фактори впливу на світові ціни, механізми формування цін на біржових і небіржових ринках. Особливу увагу приділено засобам зовнішньоторговельної політики та інструментам державного регулювання торгівлі (тарифні й нетарифні методи, квоти, ліцензування, технічні стандарти, антидемпінгові заходи). Вивчається роль Світової організації торгівлі (СОТ) у регулюванні міжнародної торгівлі, забезпеченні принципів недискримінації та вирішенні торговельних спорів.

Семінарські заняття: характеристика міжнародної торгівлі як основної форми МЕН; аналіз класифікації та сучасних тенденцій розвитку міжнародної торгівлі; дослідження географічної структури МТ та змін у світових торговельних потоках; розгляд механізмів формування світових цін і факторів ціноутворення; аналіз інструментів зовнішньоторговельної політики та ролі СОТ у регулюванні МТ; виконання аналітичного завдання щодо сучасного стану і перспектив міжнародної торгівлі.

Самостійна робота здобувача освіти:

Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованих джерел за темою.

Вивчення основних понять і категорій: «міжнародна торгівля», «експорт», «імпорт», «світові торговельні потоки», «зовнішньоторговельна політика», «тарифне регулювання», «нетарифні обмеження», «світова ціна», «СОТ».

Підготовка до поточного контролю знань (тестування/усне опитування).

Аналіз та економічна оцінка структури міжнародної торгівлі (товарна, географічна, за видами продукції та послуг); механізм формування цін на світовому ринку та чинники впливу на світові ціни; наслідків пандемії COVID-19 та її впливу на міжнародну торгівлю; напрями співпраці України та СОТ, можливості й перспективи для національної економіки.

Модульний контроль 2

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР) «Місце (назва країни) в міжнародних економічних відносинах» за обраною країною світу.

6. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) і практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

7. Методи контролю

Поточний, проміжний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних опитувань й розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування за розділами курсу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться в усно-письмовій формі за темами курсу й захисту індивідуального завдання (РР).

Семестровий контроль – іспит.

Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0 .. 5	2	0 .. 10
Модульний контроль	0 .. 30	1	0 .. 25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0 .. 5	2	0 .. 10
Модульний контроль	0 .. 30	1	0 .. 25
Виконання і захист РК	0 .. 16	1	0 .. 30
Усього за семестр*			0...100

Семестровий контроль іспит проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань (максимальна кількість балів за кожне запитання – 30) і одного практичного запитання (задачі) – максимальна кількість балів – 40.

Прийнята шкала оцінювання

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60–74 бали). Здобувач освіти має базові знання та уміння для забезпечення програмних результатів навчання з дисципліни. Повинен виконати та здати індивідуальне завдання (аналітичну/розрахунково-графічну роботу за тематикою МЕВ), написати дві модульні роботи.

Здобувач повинен:

- знати основні поняття, категорії та форми міжнародних економічних відносин;
- розуміти сутність світового господарства, міжнародного поділу праці, міжнародної торгівлі та міжнародного руху капіталу;
- уміти наводити приклади типології країн світу та їх ролі у світовій економіці;
- уміти виконувати елементарний аналіз статистичних даних з міжнародної торгівлі та інвестицій (експорт, імпорт, сальдо, структура);
- уміти характеризувати базові елементи міжнародної валютної системи та прості механізми міжнародних розрахунків;
- орієнтуватися в загальних напрямках діяльності міжнародних економічних організацій (ООН, СОТ, МВФ тощо).

Добре (75–89 балів). Здобувач освіти має достатні знання, уміння й навички для забезпечення програмних результатів навчання. Повинен виконати та здати індивідуальне завдання, написати дві модульні роботи.

Додатково до вимог рівня «задовільно» здобувач повинен:

- уміти проводити ґрунтовний аналіз тенденцій розвитку МЕВ на основі статистики та аналітичних матеріалів;
- уміти порівнювати країни/регіони за показниками участі в МЕВ, відкритості економіки, конкурентоспроможності;
- аналізувати чинники розвитку міжнародної торгівлі, інвестицій, валютно-фінансових відносин;
- уміти здійснювати порівняльний аналіз інтеграційних угруповань (ЄС, ASEAN, MERCOSUR тощо) та визначати їх вплив на світову економіку;
- уміти обґрунтовувати висновки щодо ролі міжнародних організацій у регулюванні МЕВ;
- демонструвати здатність використовувати фахову термінологію, логічно структурувати відповіді та аргументувати позицію.

Відмінно (90–100 балів). Здобувач освіти має високий рівень знань, умінь і навичок, що дають змогу самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на теоретичні та практичні питання дисципліни, застосовуючи системний підхід та сучасний інструментарій аналізу. Повинен виконати та здати індивідуальне завдання, написати дві модульні роботи.

Здобувач повинен:

- глибоко розуміти закономірності розвитку світового господарства та МЕВ, демонструвати системне бачення взаємозв'язків між їх формами;
- уміти проводити комплексний аналіз міжнародної економічної ситуації, враховуючи економічні, політичні, інституційні та соціальні фактори;
- самостійно застосовувати методи аналізу міжнародної торгівлі, міжнародних фінансів, руху капіталу, зовнішньої заборгованості;
- уміти розробляти обґрунтовані аналітичні висновки щодо перспектив розвитку МЕВ для конкретної країни/регіону, зокрема України;
- аргументовано оцінювати вплив глобальних криз і ризиків (пандемії, військових конфліктів, санкцій, протекціонізму, енергетичних і фінансових шоків) на міжнародні економічні процеси;
- демонструвати навички академічної дискусії, підготовки фахових презентацій/доповідей та коректного використання джерел.

8. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/akademichna-dobrocenesnist>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/kodeks-etiki>).

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Міжнародні економічні відносини" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. М. Г. Безпарточний. – Харків, 2019. – 202 с. – http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Mizhnarodn_Ekonom_Vidnosini.PDF.

2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Д. С. Ревенко, В. О. Либа, О. С. Попов, О. О. Шатравка ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". – Харків. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2017. – 89 с. – <http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/>.

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/enrol/index.php?id=397>

11. Рекомендована література

Базова

1. Кушнір Н. О., Заяць О. І. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с. URI: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/5204/1/2023-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%281%29.pdf

2. Міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, О. М. Сохацька [та ін.] ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. - Тернопіль : ЗУНУ, 2021. - 662 с. URI: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47101>

3. Лютак О. М., Баула О. В., Галазюк Н. М., Зелінська О. М., Корольчук Л. В., Кравчук П. Я., Урбан О. А., Полянська Т. О. Міжнародні економічні відносини та світова політика. Частина 1 : навчальний посібник. Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 324 с. URI: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%>

[98%D0%99%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A_2022.pdf](#)

4. Задоя А.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с. URI: <http://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3848>

Допоміжна

5. Шталь Т. В., Бестужева С. В., Вовк В. А., Козуб В. О. та ін. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навчальний посібник. Харків, 2020. <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23849/1/2020%20-%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B4%20%D0%A8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%20%D0%A2%20%D0%92.pdf>

6. Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023 (фахове видання). <https://dspace.uzhnu.edu.ua/communities/0a904f6c-80cd-4980-95b4-88b32d662017>

12. Інформаційні ресурси

1. Група Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org

2. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР, IBRD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd

3. Міжнародна торговельна палата (МТП, ICC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iccwbo.org

4. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД, UNCTAD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: unctad.org

5. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ, UNCITRAL) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uncitral.un.org

6. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН, ASEAN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: asean.org

7. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР, OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org

8. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК, OPEC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.opec.org

9. Статистична служба Європейської комісії (Євростат, Eurostat) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ec.europa.eu/eurostat